

ฉันทูตยาธิกรณพหุพพิหิสมาส

ฉันทูตยาธิกรณพหุพพิหิสมาส คือ สมาสที่เมื่อสำเร็จแล้วมีบทสามมี (เจ้าของ) ในรูปวิเคราะห์เป็นประธาน แปลว่า มี.....

ลักษณะของสมาสนี้

๑. ในรูปวิเคราะห์บททั้งสองลงวิภัตติ และวจนะเดียวกัน
๒. มี ย ศัพท์ประกอบด้วยฉันทูตวิภัตติ
๓. มี ต ศัพท์ประกอบด้วยปฐมาวิภัตติ
๔. สำเร็จแล้วมีบทสามมีในรูปวิเคราะห์เป็นประธาน
๕. เป็นได้ ๓ ลิงค์ เปลี่ยนลิงค์ไปตามนามนามที่ตนขยาย

การเปลี่ยน ย ต ศัพท์นามในรูปวิเคราะห์ทั้ง ๓ ลิงค์

	เอกวจนะ	พหุวจนะ
ปุงลิงค์	ยสฺส โส	เยสํ เต
อิติลิงค์	ยสฺสา สตา	ยาสํ ตา
นปุงสกลิงค์	ยสฺส ตํ	เยสํ ตานิ

วิเคราะห์ในลิงค์ทั้ง ๓

จีณา อาสวา ยสฺส โส จีณาสโว (ภิกขุ)

(อ.อาสวะ ท. ของภิกขุ ไค ลินแล้ว อ.ภิกขุ นั้น ชื่อว่า มีอาสวะลินแล้ว)

จีณา อาสวา ยสฺสา สตา จีณาสวา (ภิกขุณี)

(อ.อาสวะ ท. ของภิกขุณี ไค ลินแล้ว อ.ภิกขุณี นั้น ชื่อว่า มีอาสวะลินแล้ว)

จีณา อาสวา ยสฺส ตํ จีณาสวํ (กุล)

(อ.อาสวะ ท. ของตระกูล ไต สิ้นแล้ว อ.ตระกูล นั้น ชื่อว่า มีอาสวะ
สิ้นแล้ว)

สนฺตํ จิตฺตํ ยสฺส โส สนฺตจิตฺโต (ภิกฺขุ)

(อ.จิต ของภิกษุ ไต สงบแล้ว อ.ภิกษุ นั้น ชื่อว่า มีจิตสงบแล้ว)

สนฺตํ จิตฺตํ ยสฺสา สา สนฺตจิตฺตา (ภิกฺขุณี)

(อ.จิต ของภิกษุณี ไต สงบแล้ว อ.ภิกษุณี นั้น ชื่อว่า มีจิตสงบแล้ว)

สนฺตํ จิตฺตํ ยสฺส ตํ สนฺตจิตฺตํ (กุลํ)

(อ.จิต ของตระกูล ไต สงบแล้ว อ.ตระกูล นั้น ชื่อว่า มีจิตสงบแล้ว)

ฉินฺนา หตฺถา ยสฺส โส ฉินฺนหตฺโถ (ปุริโส)

(อ.มือ ท. ของบุรุษ ไต ขาดแล้ว อ.บุรุษ นั้น ชื่อว่า มีมือขาดแล้ว)

ฉินฺนา หตฺถา ยสฺสา สา ฉินฺนหตฺถา (อิตฺถิ)

(อ.มือ ท. ของหญิง ไต ขาดแล้ว อ.หญิง นั้น ชื่อว่า มีมือขาดแล้ว)

ฉินฺนา หตฺถา ยสฺส ตํ ฉินฺนหตฺถํ (กุลํ)

(อ.มือ ท. ของตระกูล ไต ขาดแล้ว อ.ตระกูล นั้น ชื่อว่า มีมือขาดแล้ว)

มหตี ปญฺญา ยสฺส โส มหาปญฺโญ (ภิกฺขุ)

(อ.ปัญญา อันมาก ของภิกษุ ไต อ.ภิกษุ นั้น ชื่อว่า มีปัญญามาก)

มหตี ปญฺญา ยสฺสา สา มหาปญฺญา (เถรี)

(อ.ปัญญา มาก ของพระเถรี ไต อ.พระเถรี นั้น ชื่อว่า มีปัญญามาก)

มหตี ปญฺญา ยสฺส ตํ มหาปญฺญํ (กุลํ)

(อ.ปัญญา อันมาก ของตระกูล ไต อ.ตระกูล นั้น ชื่อว่า มีปัญญามาก)

วิคตํ มลํ ยสฺส โส วิมฺโล (ภิกฺขุ)

(อ.มลทิน ของภิกษุ ไต ไปปราศแล้ว อ.ภิกษุ นั้น ชื่อว่า มีมลทินไปปราศ
แล้ว)

วิคตฺ มลํ ยสุตา ตา วิมลา (เถรี)
(อ.มลทิน ของพระเถรี ไค ไปปราศแล้ว อ.พระเถรี นั้น ชื่อว่า มีมลทิน
ไปปราศแล้ว)

วิคตฺ มลํ ยสุส ตํ วิมลํ (กุลํ)
(อ.มลทิน ของตระกูล ไค ไปปราศแล้ว อ.ตระกูล นั้น ชื่อว่า มีมลทินไป
ปราศแล้ว)

แบบฝึกหัดท้ายบท

จงวิเคราะห์บทสมมาตต่อไปนี้

๑. สุตีโล (ภิกขุ)
๒. มหาปุณฺโณ (ปุริโส)
๓. มหาธโน (เสฏฺฐิ)
๔. พหุสสุโต (ภิกขุ)
๕. มหาพโล (ปุริโส)